



Bezdroża



travelbook



Bornholm



ERGO
HESTIA

Ubezpieczenie
w podróży

Autorzy przewodnika: Peter Zralek, Magdalena Bodnari (*Trasy rowerowe i aktualizacja*)

Redaktor prowadzący: Aurelia Hołubowska

Redakcja: Emilia Osowska

Korekta: Barbara Faron

Opracowanie kartograficzne: DAKA – Studio Graficzne

Źródło pochodzenia danych kartograficznych:

© OpenStreetMap contributors; www.opendatacommons.org/licenses/odbl

Projekt okładki: hotmedia Jan Paluch

Wszelkie prawa zastrzeżone. Nieautoryzowane rozpowszechnianie całości lub fragmentu niniejszej publikacji w jakiegokolwiek postaci jest zabronione. Wykonywanie kopii metodą kserograficzną, fotograficzną, a także kopiowanie książki na nośniku filmowym, magnetycznym lub innym powoduje naruszenie praw autorskich niniejszej publikacji.

Wszystkie znaki występujące w tekście są zastrzeżonymi znakami firmowymi bądź towarowymi ich właścicieli.

Autorzy oraz wydawnictwo Helion dołożyli wszelkich starań, by zawarte w tej książce informacje były kompletne i rzetelne. Nie biorą jednak żadnej odpowiedzialności ani za ich wykorzystanie, ani za związane z tym ewentualne naruszenie praw patentowych lub autorskich. Autorzy oraz wydawnictwo Helion nie ponoszą również żadnej odpowiedzialności za ewentualne szkody wynikłe z wykorzystania informacji zawartych w książce.

Wydawnictwo Helion

ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice

tel.: 32 2309863

e-mail: redakcja@bezdroza.pl

księgarnia internetowa: <http://bezdroza.pl>

Drogi Czytelniku!

Jeżeli chcesz ocenić tę książkę, zajrzyj pod adres:

<http://bezdroza.pl/user/opinie/?bebor1>

Możesz tam wpisać swoje uwagi, spostrzeżenia, recenzje.

Wydanie I

ISBN: 978-83-283-0073-6

Copyright © Helion, 2015

- **Kup książkę**
- **Poleć książkę**
- **Oceń książkę**

- **Księgarnia internetowa**
- **Lubią to!**
Nasza społeczność



Bornholm

Kup książkę

Poleć książkę





NAJWSPANIALSZE ZABYTKI

Kościoły rotundowe



Świątynie w Nylars, Østerlars, Nyker i Olsker. Cenne historycznie (XI–XII w.) i artystycznie (częściowo zachowane malowidła ściennie we wnętrzach); kto wie, może także kryjące jeden z większych nieodnalezionych dotąd skarbów Europy – pozostawiony przez zagadkowych templariuszy!



Kościół św. Pawła koło plaż Dueodde

W XIII-wiecznej świątyni można zobaczyć malowidła ściennie mające ok. 600 lat. Oprócz scen pasywnych są tam też przedstawienia np. zająca i świni grających w karty.

Zamek Hammershus



Ruiny, których widok zachwyci nie tylko miłośników średniowiecza; jedna z większych atrakcji architektonicznych i historycznych Skandynawii.

Ryty naskalne



Prehistoryczne rysunki można zobaczyć w wielu miejscach na wyspie. Te na skale Madsebakke blisko Allinge i Sandvig pochodzą sprzed ok. 3,5–4 tys. lat i stanowią największą grupę tego typu rysunków w Danii.

Kup książkę

Poleć książkę



NAJciekawsze Muzea

Bornholms Kunstmuseum w Rø

W bornholmskim muzeum sztuki współczesnej można zobaczyć m.in. obrazy przedstawicieli miejscowej szkoły malarskiej, współczesną ceramikę i... włochate bornholmskie krowy.

Bornholmskie Centrum Średniowiecza

W tym niezwykle ciekawym muzeum na wolnym powietrzu można zobaczyć, jak wyglądała od środka kuchnia, spróbować odpalić działko albo chodzić na szczudłach. Nie brak tu też rekonstrukcji średniowiecznej zabudowy wyspy.

Muzeum Bornholmu w Rønne

Przebogate zbiory tej placówki to gratka nie tylko dla miłośników historii. Zgromadzono tu eksponaty pochodzące z wszystkich okresów historii wyspy, od krzemiennych grotów strzał pierwszych ludzi mieszkających na Bornholmie i średniowiecznych skarbów po fragmenty bomb z okresu II wojny światowej.

NaturBornholm w Åkirkeby

Muzeum poświęcone jest głównie historii naturalnej wyspy i prezentuje jej świat roślinny oraz zwierzęcy. Można tu dowiedzieć się, jak powstawały skały tworzące wyspę, i zobaczyć ślady żyjących tu niegdyś dinozaurów.

Landbrugsmuseum kolo Gudhjem

„Żywe” muzeum rolnictwa warto odwiedzić, zwłaszcza jeśli mieszka się w mieście. Można tu zobaczyć, np. jak piecze się chleb, przede wszystkim albo robi ser.

Atrakcje Bornholmu



Kup książkę

Poleć książkę

SPECJAŁY KUCHNI BORNHOLMSKIEJ

Wędzone śledzie

Koniecznik po bornholmsku, czyli w wyspiarskiej wędzarni podane z rzodkiewką, żółtkiem i kuflem schłodzonego piwa.



Ser pleśniowy Sct. Clemens Danablu

Powstaje w mleczarni w Klemensker. Wyśmienitym dodatkiem do sera są żytne ciasteczka produkowane w rodzinnej firmie w Åkirkeby.

Akvavit

To rodzaj produkowanej na wyspie wódki. Jej wytwórnia, Bornholmske Spiritfabrik, znajduje się w Nexø. Produkowane są głównie jej trzy rodzaje: Bornholmer Akvavit (40-procentowa czysta wódka z posmakiem kopru i kminku), Bornholmer 1855 Traditionsakvavit (42-procentowa wódka wyrabiana wg starej receptury), a także Bornholmer Bitter – gorzka wódka o mocy 38% z nutą jałowca i cynamonu.

Fiskebuffet

Niemal każdy o nim słyszał – to słynny szwedzki stół! Wiele wędzarni oferuje w takiej właśnie formie tradycyjne duńskie przysmaki: owoce morza, sałatki śledziowe, wędzoną makrelę z dodatkiem czosnku, pieprzu i papryki oraz ciemny chleb i sałatkę ziemniaczaną.

**Kup książkę****Poleć książkę**



Zwiedzanie Bornholmu

Kup książkę

Poleć książkę



Kup książkę

Poleć książkę

Rønne

Miasto to nie istniałoby, gdyby nie port. Już za czasów Hanzy był on najgłębszym na wyspie (9 m). Na statki ładowano głównie śledzie. Przez setki lat szlaki handlowe niczym pępowiny utrzymywały Rønne przy życiu. Dziś przeładowuje się tu rocznie 1,5 mln ton towarów.

HISTORIA

Miasto zbudowano na osuszonych moczach, stąd jego nazwa – łacińskie *Rothna* pochodziło od *radden*, czyli „gnijący”, i tak wypiarze określali te tereny wcześniej. Po raz pierwszy Rønne pojawiło się w kronikach z 1149 r. W 1327 r. zyskało prawa miejskie i od początku konkurowało o prymat na wyspie z Åkirkeby. Wygrało dzięki nadmorskiemu położeniu.

Rønne zostało zniszczone w bombardowaniach radzieckich w nocy z 7 na 8 maja 1945 r. Ucierpiała wtedy większość z ok. 3,5 tysiąca domów, przeszło 200 nie nadawało się do odbudowy. Zginęło jednak tylko dziewięć osób, ponieważ ostrzeżeni w porę mieszkańcy ukryli się w lasach Almindingen. Nad całością odbudowy czuwał główny architekt miasta Willy Hansen. Uratowano, co się dało. W niektórych zburzonych domach zachowały się podmurówki (nawet z XII i XIII w.) i na nich stawiano ściany. Wiele z posiadłości kupieckich zwieńczonych było tzw. *kikkenborgen*, czyli wieżyczką obserwacyjną na dachu. Do dziś wyróżnia ona architekturę wielu domów w mieście.

W Rønne znajduje się większość zakładów przemysłowych Bornholmu, ceramiczne i kamieniarskie zatrudniają łącznie kilkaset osób. To dużo jak na miasto, w którym żyje

14,5 tys. mieszkańców, jednak recesji w tej branży raczej się nie powstrzyma. Od 1880 r. za pracą przybywali tu Szwedzi, których nie stać było na kupno biletu na prom przez Atlantyk. Zatrudniano też dzieci. Jeszcze do lat 70. XX w. w kamieniołomach pracowało ok. 1000 robotników, podczas gdy obecnie na liście płac De forenede Granitbrut jest kilkadziesiąt osób.

Tutejsze pokłady granitu wykładzino-wego mają różne odcienie, ale w Rønne przeważa ciemny. Używa się go głównie do wyrobu płyt nagrobnych. Przez wiele lat z kamienia budowano na wyspie kościoły i fortyfikacje, domy wznoszono natomiast drewniane. Pierwszą cegielnię otwarto w Rønne dopiero w 1740 r.

Granit

To kwaśna skała magmowa, czyli taka, która powstała na skutek krystalizacji lub zakrzepnięcia magmy wewnątrz skorupy ziemskiej bądź lawy na jej powierzchni. Skały magmowe są, obok skał osadowych i metamorficznych, jednym z trzech głównych typów skał, z których zbudowana jest nasza planeta. Wyróżnia się przeszło 700 ich odmian. Granit składa się z kwarcu, skaleni alkalicznych i plagioklazów, czyli minerałów z grupy skaleni sodowo-wapniowych. Granit występuje w szeregu barw, od czarnej do białoróżowej. Główne zastosowanie znalazł w budownictwie, ale służy też do wielu innych celów – wykonuje się z niego np. płyty nagrobne, stanowi też tworzywo dla artystów.



WARTO ZOBACZYĆ

Spacer po miastach portowych należy zacząć oczywiście od **portu**. Tutejszy był wielokrotnie przebudowywany. Nabrzeże dla promów zbudowano w 1993 r., dwa falochrony w 2005 r. Nad przystanią promową w Rønne wznosi się granitowy **pomnik** upamiętniający bornholmskich marynarzy, którzy zginęli podczas II wojny światowej.

Zanim wejdziemy w historyczną Toldbodgade, warto zwrócić uwagę na budynek ze smukłymi kominami, stojący przy samym terminalu, przy Sverigesvej. To dawna **kuźnia portowa** (Havnesmedien, na fasadzie szyld: „Skibs-og Havnesmedie”). Domy o tego typu konstrukcji, słupowo-ryglowej (tzw. pruski mur, po duńsku *bindingsværk*), będziemy spotykać na całej wyspie. Budynek, po wzniesieniu w 1735 r., służył początkowo za skład amunicji.

Od Toldbodgade zaczyna się stara i najciekawsza część miasta. Na dachu stojącego w porcie budynku dawnego **urzędu celnego** (Toldboden, rok budowy 1684) znajduje się nie *kikkenborgen*, ale drewniana figura mężczyzny we fraku z ujadającymi psami. To sam *Diabeł i jego psy z piekła rodem*. Tak

przynajmniej wyobraża to sobie mały Pelle z książki Martina Andersena Nexø, najsłynniejszego pisarza wyspy (zob. *Nexø*, s. 100–101), czekając na ojca „wzmacniającego się” w portowej knajpie przed spotkaniem z pierwszym pracodawcą. Budynek służył jako urząd celny do 1897 r. Drzwi do niego być może ukradziono z zamku Hammershus.

Nieopodal stoi budynek **dworca kolejowego**. W 1900 r. otwarto linię wąskotorówką do Nexø, a później tory poprowadziły także na północ, do Sandvig. Kolej stała się jednak nierentowna i ostatni pociąg dojechał do Rønne w 1968 r. W budynku dworca dziś mieści się restauracja.

Skręcając z Toldbodgade w lewo, wejdziemy w Grønnegade, przy której zachowało się wiele starych domów wzniesionych z muru pruskiego. Najstarszym w mieście (z poł. XVI w.) jest czerwony budynek pod nr. 4. Popularnym kolorem ścian domów jest tzw. czerwień bornholmska. Farbę tę sporządzano niegdyś z gleby o czerwonym zabarwieniu, zmieszanej z olejem rybim i krowim moczem. W domostwie pod nr. 25–27 mieszkał były korsarz Caspar Henrik Wolffsen – jedna z barwniejszych postaci związanych z Rønne. Po zakończeniu

▼ Panorama Rønne widziana z wejścia do portu



Kup książkę

Poleć książkę



▲ Budka sztormowa w porcie w Rønne

wojny z Anglią na pocz. XIX w. korsarz miał duże kłopoty ze znalezieniem sobie miejsca w świecie o nowym porządku. Zajął się więc szmugłem alkoholu. Król nie bardzo wiedział, jak ma sobie z nim poradzić, mianował więc Wolffsena urzędnikiem celnym w Rønne (później odpowiedzialnym za całą wyspę).

Bogaci kupcy oraz armatorzy mieli swe posiadłości przy okazałej Storegade, ulicy równoległej do Grønnegade.

Typowym przykładem takiej rezydencji jest **Johnsensgård** pod nr. 15. Dalej wznosi się **Amtmandsgården** (Storegade 36), w którym od 1840 r. urządzuje wojewoda wyspy.

Na Storegade 8 grudnia 1658 r. został zastrzelony komendant szwedzkiego garnizonu Johan Printzenskøld. **Miejsce zabójstwa Printzenskølda** (przed szkołą) oznaczone jest trzema płaskimi kamieniami wystającymi z bruku. Na jednym z nich widać

Zamach na Printzenskølda

„Poddajesz się czy nie? Ponieważ ty jesteś Szwedem, a my wszyscy Duńczykami” – takie słowa przywódca buntu duńskiego, Jens Kofoed, skierował do komendanta garnizonu szwedzkiego na wyspie, Johana Printzenskølda, 8 grudnia 1658 r. Szwed otoczony przez grupę zbrojnych wyspiarzy poddał się bez walki. Zdarzenie miało miejsce w Rønne, dokąd pułkownik udał się konno, by wysłać listy z prośbą o wsparcie do gubernatora Skanii. Printzenskøld został wyprowadzony na ulicę. Tam udało mu się jednak wyrwać

Duńczykom. W zamieszaniu padł strzał i komendant osunął się martwy na ziemię. Zginął raczej przypadkowo. Zamierzaniem buntowników było wzięcie go żywcem, by doprowadzić do kapitulacji garnizonu na zamku Hammershus. W zamieszaniu otrzymał postrzał z broni Villuma Clausena, szwagra przywódcy buntu (pistolet zabójcy można zobaczyć w muzeum miejskim). Dziś największy prom bornholmskiego armatora Bornholmstrafikken nosi nazwę „Villum Clausen”, inne honorują pozostałych uczestników buntu: Poula Anker, Jensa Kofoeda itd.

Kup książkę

Poleć książkę

datę „1658”, a najmniejszy z kamieni ma wedle tradycji upamiętniać zabitego przy okazji psa Szweda. Nieopodal (Storegade 42) stoi dom (z 1846 r.) wojskowego komendanta Bornholmu: **Kommandatgården**.

Przy sąsiedniej Krystalgade mieści się

★ **Hjorts Stentøj** ⓘ Krystalgade 5; tel.: +45 56950160; www.bornholmsmuseum.dk/be-soeg/hjorths-fabrik; czynne: 15 V–19 X 10.00–17.00, 1 III–14 V oraz 20 X–31 XII 13.00–17.00, sb. 10.00–13.00, najstarsza działająca na wyspie **fabryka ceramiki**. Pieczołowicie zachowano jej XIX-wieczny wygląd. Instytucja funkcjonuje dziś jako tzw. żywe muzeum

i można przyrzeć się tu poszczególnym etapom produkcji ceramiki. W pobliżu miasta (jak i w Sose Odde na południu) wydobywa się dalej wysokiej jakości glinę kaolinową (porcelanową), ale większość surowca pochodzi już z importu. Garncarstwo rozwinęło się na większą skalę na Bornholmie ok. połowy XIX w. Na wyspie istniało wtedy ok. 20 fabryk i ponad 70 warsztatów garncarskich. Jednym z pierwszych popularnych produktów Hjorts Stentøj były dwuuchwytowe („greckie”) wazy ozdobione widocznym z wyspy (np. motywem zamku Hammershus czy Helligdomsklipperne – Świętych Skał). Szkieł

▼ Latarnia morska w Rønne



Kup książkę

Poleć książkę





dostarczał za pięć koron duński poeta i rysownik Holger Drachmann (zob. Erichsens Gård, s. 73). Szkołę sztuki ceramicznej otwarto na Bornholmie w latach 30. zeszłego stulecia. Dziś pracuje na wyspie przeszło setka artystów. Przy muzeum znajdziemy sklepik, gdzie obok miejscowych wyrobów można nabyć ceramikę także z innych warsztatów na wyspie, np. z Søholm.

Następną (w kierunku północnym), prostopadłą do Storegade, jest ulica Róz (Rosengade), też z kilkoma starymi zadbanymi posesjami. Większość mieszkańców odświeża (odmalowuje) swoje domy regularnie na wiosnę, przed świętami Wielkiej Nocy. Przy wielu budynkach znajdują się ogródki z egzotyczną jak na tę szerokość geograficzną roślinnością (np. winorośl, morwy i orzechy włoskie).

W kolejną przecznicę do Storegade, czyli w ulicę Laksegade (wybrukowaną półtora wieku temu), należy wejść, by odwiedzić ★ **Erichsens Gård** 📍 Laksegade 7; tel.: +45 56958735; www.bornholmsmuseum.dk/be-soeg/erichsens-gaard; czynne: 1 VII–15 VIII, pn.–sb. 10.00–16.00, 15 V–30 VI oraz 16 VIII–19 X wt.–sb. 10.00–16.00. Jest to starannie odrestaurowana siedziba mieszczańska. Wzniesiona w 1806 r. i rozbudowana w latach 30. XIX w. tworzy dziś **oddział Muzeum Bornholmskiego**. To kolejne żywe muzeum. W Erichsens Gård można asystować np. przy wypieku chleba, produkcji cukru i kręceniu musztardy. Rezydencja miała kilku właścicieli. Nazwę nadał jej kupiec i kancelista z Jylland, Thomas Erichsen, który zamieszkał tu w 1836 r. Z małżeństwa



Kup książkę

Poleć książkę



▲ Uliczka w Rønne

z miejscową dziewczyną urodziło się mu 12 dzieci, które z pewnością lubiły przydomowe podwórko, gdzie rosną dziś m.in. figi. Tu zakochał się w urodziwej córce właściciela znany duński poeta i rysownik Holger Drachmann (1846–1908). Wilhelminę uwiecznił na płótnie przyjaciel Holgera, malarz Kristian Zahrtmann (1843–1917), ojciec bornholmskiej szkoły malarstwa.

Życie miast do dziś skupia się wokół rynku i Rønne nie jest tu żadnym wyjątkiem. Miasto ma dwa rynki. **Store Torv**, czyli Duży Rynek, był kiedyś placem musztry. Jedną z jego pierzei zajmuje neoklasycystyczna **siedziba ratusza i sądu miejskiego** z 1834 r. To najstarszy budynek przy placu. Powstał wg projektu Henninga Pedersena. Na fasadzie gmachu umieszczono napis: *Retfærd og Borgervel*, co znaczy „Sprawiedliwość i Prawa Obywatelskie”. Budowla ta zastąpiła starą salę posiedzeń, usytuowaną nieopodal portu. Gmach Danske Bank pod nr. 12 projektu Kaya Fiskera wzniesiono w latach 1921–23. Na placu warto obejrzeć także **fontannę** z 1908 r. – właśnie wtedy w Rønne powstały wodociągi miejskie – oraz **zegar słoneczny** z 2000 r. zaprojektowany przez Jun-Ichi-Inoue.

W okolicach rynku znajduje się większość sklepów. W środy i soboty na placu pojawiają się stoiska, na których sprzedawane są lokalne specjały. W mieszczącym się przy rynku **Musikhuset** często odbywają się koncerty. Budynek służył kiedyś jako sala kinowa. Za nim stoi spiżowa rzeźba **Trębacza** (Tromboneblæseren), dzieło Arne Ransleta. Przy południowo-zachodnim krańcu placu, przy ulicy Snellemark, znajduje się główny przystanek autobusów BAT.

Na wschód od rynku od Store Torv odchodzi ulica św. Marcina (Sankt Mortensgade), czyli Marcina z Tours (ok. 315–397), biskupa i założyciela klasztorów. W jego święto (10 XI) je się w krajach Północy tłustą gęś. Pod nr. 29 znajduje się tu **★ Muzeum Bornholmu** **❶ Bornholms Museum, Sct. Mortensgade 29; tel.: +45 56950735; www.bornholmsmuseer.dk; czynne: 1 VII–15 VIII pn.–nd. 10.00–17.00, 15 V–30 VI oraz 16 VIII–a9 X pn.–sb. 10.00–17.00, 1 III–14 V oraz 20 X–31 XII pn.–pt. 13.00–16.00, sb. 11.00–15.00, I–II wt. –sb. 13.00–16.00.** Ponieważ zbiory tej placówki obejmują eksponaty pochodzące z wszystkich okresów historii wyspy i stanowią główne źródło wiedzy o Bornholmie, kolekcja jest zdecydowanie

Kup książkę

Poleć książkę



▲ Biblioteka w Rønne

warta oględzin. Zbiory rozmieszczono w 20 ponumerowanych salach na parterze (1–7), w salach bocznych (8–12), na piętrze (13–17) i na poddaszu (18–20).

Dzięki eksponatom z sali nr 1 dowiemy się m.in., że jednymi z najstarszych mieszkańców Bornholmu były zapewne trylobity *Megistaspis limbata* z dolnego ordowiku (ok. 450 mln lat temu) zachowane jako skamieniałości, a pierwsi ludzie na wyspie należeli do tzw. kultury maglemoskiej i pojawili się tu ok. 9500–9000 p.n.e. W gablotach w sali nr 2 leżą m.in. fragmenty ich broni, tzw. mikrolity, czyli ostrza strzał zrobione z krzemienia. Za najstarsze – datowane na ok. 9500 r. p.n.e. – uchodzi ostrze znalezione w Vallengårds Mose. Przy użyciu takich ostrzy polowano m.in. na dziki i jelenie. Ciekawostką jest, że do ok. 6800 r. p.n.e. Bornholm nie był jeszcze wyspą, mając połączenie z obszarami dzisiejszej Polski i Niemiec.

W początkach czwartego tysiąclecia p.n.e. ludzie na wyspie zaczęli prowadzić osiadły tryb życia. Na wystawie w sali nr 2 znajdziemy model domu z lat 2400–1800 p.n.e., będący rekonstrukcją chaty, której szczątki znaleziono w Limensgård koło Åker

w 1983 r. W takich podłużnych domach mieszkano w Skandynawii przez całe stulecia, aż do okresu wikingów. Pierwsze przedmioty z brązu pojawiły się na wyspie ok. połowy drugiego tysiąclecia p.n.e. – przywędrowały na Bornholm z naszych ziem, z Europy Środkowej.

W sali nr 3 zobaczymy spiżowe urny z Askeløkken, natomiast w sali nr 4 osobliwe znalezisko z osady Sorte Muld nieopodal Ibsker. Ziemia kryła tam przeszło 2 tys. małych kawałków złotej folii z wytłoczonymi na niej postaciami. Nazwano je **guldgubber** („złote ludziki”, rodzaj męski), choć na niektórych blaszkach pojawiają się sylwetki kobiet. Przedmioty te zostały wytworzone w granicach czasowych i geograficznych Cesarstwa Rzymskiego lub później (np. w państwie Merowingów na terenach obecnej Francji, ok. VI w.; wskazuje na to m.in. typ pucharu trzymanego przez część przedstawionych postaci – był on szeroko rozpowszechniony na terenach rządzonych przez Merowingów). Blaszki z Sorte Muld nie były środkiem płatniczym (są zbyt cienkie i kruche), lecz najprawdopodobniej wotami świątynnymi. Wykonywano je za pomocą

Kup książkę

Poleć książkę

Bornholm

- Morze, plaże i wiatr
- Porty i przystanie
- Wiatraki i rotundowe kościoły
- Wycieczki rowerowe
- Aktywny wypoczynek

fot. na okładce: Shutterstock.com



Bornholm to najbardziej nasłoneczniony skrawek północnej Europy. Na tej niewielkiej duńskiej wyspie można znaleźć zarówno jedne z najpiękniejszych europejskich plaż, jak i potężne granitowe urwiska. Trasy rowerowe oplatające Bornholm pozwalają zobaczyć tajemnicze rytzy naskalne i średniowieczne kościoły-twierdze, a malownicze miasteczka portowe zaskakują wręcz śródziemnomorską roślinnością. Słuchając opowieści o trollach i wikingach, chciałoby się tu spędzić całe lato!

 **travelbook** to Twój niezastąpiony towarzysz podróży. Wskaże Ci najważniejsze atrakcje, podpowie, czego szukać poza głównymi szlakami, i wprowadzi w świat miejscowych obyczajów. Znajdziesz w nim opisy najciekawszych regionów i miast, a sprawdzone informacje praktyczne umożliwią staranne zaplanowanie podróży. Przewodnik wspaniale uzupełniają czytelne mapy, świetne zdjęcia i liczne ramki z ciekawostkami. Wszystko to w połączeniu z poręcznym formatem i atrakcyjną szatą graficzną sprawia, że Travelbook to najlepszy wybór dla ciekawych świata.

Nr katalogowy: 25087



Księgarnia internetowa:
<http://bezdroza.pl>



Zamówienia telefoniczne:
0 801 339900



0 601 339900



Bezdroza

Przewodniki Ludzi Ciekawych

Sprawdź najnowsze promocje:
• <http://bezdroza.pl/promocje>
Przewodniki najchętniej czytane:
• <http://bezdroza.pl/bestsellery>
Zamów informator podróżniczy:
• <http://bezdroza.pl/newsletter>

Helion SA
ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice
tel.: 32 230 98 63
e-mail: bezdroza@bezdroza.pl
<http://bezdroza.pl>

ISBN 978-83-283-0073-6



9 788328 300736 >

Cena 24,90 zł

PROGRAM PARTNERSKI

GRUPY WYDAWNICZEJ HELION



1. ZAREJESTRUJ SIĘ
2. PREZENTUJ KSIĄŻKI
3. ZBIERAJ PROWIZJĘ

Zmień swoją stronę WWW
w działający bankomat!

Dowiedz się więcej i dołącz już dzisiaj!

<http://program-partnerski.helion.pl>

GRUPA WYDAWNICZA

 **Helion SA**